

ספר המידות

אמת

א.

מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּלֶךְ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ
מִהִיכָל אֶל הִיכָל וְיִרְאֶה אֶת הַהִיכָלוֹת בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶל, יִשְׁמַר
אֶת עֵצְמוֹ מִלּוֹמֵד שֶׁקָּרָא אֶפְלוֹ בְּטָעוֹת.

שניהם אחד בתכלית האחדות. עד שהוא בבחי' עתיק הוא נמצא גם באריך וגם האריך נמצא בעתיק, שהם אחד ממש ולא "מים מים" דהיינו מים עליונים ותחתונים כמו חכמה ובינה שהם שתי בחי' נפרדות. ואם פוגם במקום אבני שיש שלא מקבלות טומאה שחושב שצריך לילך למקום אחר אזי משליכים אותו מכל ההיכלות שהרי הוא לא יכול לגלות היחוד בעולם שכן הוא אחוז עדיין במידת השקר ואפילו אם הוא בדקי דקות זה כבר מפריע לו להשיג במקום היחוד.

וז'הו הענין שדווקא מתלמידי רבי עקיבא נפלו לטעות זו שכן הענין של שנאת חנם משתלשל מבחי' "מים מים" היינו מזה שיש בחי' פירוד היינו שיש חכמה ובינה, רחל ולאה. ותלמידי ר"ע אשר שרשם היה ממקום זה (כמובא בכתבי האריו"ל שהם היו משערות דאריך) הם היו צריכים לעמוד בנסיון ולהכנס למקום אשר יש שם חשש של "מים מים" ולעשות שם שלום ועיי"ז להביא הגאולה השלימה. וכיון שפגמו ביחוד הזה של

הנה ידוע שיש עולם המעשה ועולם המחשבה ובעולם המעשה "אונם רחמנא פטריה" (גמ' ע"ז נ"ד) דהתורה הק' לא בשמים היא ולא מחשיבים הטעות כפגם, אמנם בעולמות העליונים, עולמות המחשבה, גם הטעות נחשבת לפגם, שכן הכניסה לעולמות העליונים נעשית ע"י הבירור האמיתי בבחי' "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא) ומי שנופל לשקר אפילו בטעות הוא הפגם של "אל תאמרו מים מים" (הגיגה י"ב). כי מי שרוצה להיכנס להיכלות העליונים ולילך מהיכל להיכל עד שיגיע לבחי' הכתר שהוא מקום אבני שיש, ושם יש שתי בחי' שהם כביכול כפרדות והם פר' עתיק ופר' אריך, אזי יכול ליפול בטעות שכמו שבמדריגה שלמטה הימנו ישנם שתי בחינות של חכמה ובינה, כך הוא למעלה בכתר ישנם שתי בחינות נפרדות ח"ו בבחי' "מים מים" והטעות היא שכשהוא בבחי' עתיק הוא חושב שצריך לילך לדרגת אריך או להיפך כשהוא בבחי' אריך חייב להתדבק בבחי' עתיק ולמעשה

עתיק ואריך ואפילו בטעות נגרמה בחי' העדר החיים ח"ו. וזהו שכתוב "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" שכן במקום זה של יהוד אסור להרגיש הפעולות המשתנות רק האחדות הפשוט (עיין לקו"מ ב', ב.).

ב.

מִתָּר לְשָׁנוֹת בְּדָבָר הַשְּׁלוֹם.

הצדיק האמת שיודע לחבר את שני ההפכים שהם בחינות העיגולים והיושר את בחינות סובב כל עלמין וממלא כל עלמין הוא יכול לעשות שלום בין שני הצדדים. והשלום הוא למעשה לא שקר ולא אמת אלא הוא השקר והאמת ביחד ואעפ"כ הוא כולו אמת. וזה בחי' סוד "שלם וחצי" שמביא ר' אברהם אבועלפיה בספריו, היינו שבחי' השלם שהוא האמת בחי' האא"ס והקו והוא גם בחי' הז"א שהוא הזכר מתאחד עם החצי שהוא בחי' השקר בחי' הצמצום בחי' העיגולים שהוא ספירת המלכות הנקבה ומתחברים תרי משיחין משיח בן דוד ומשיח בן יוסף ונעשה שלום בעולם (וע"ע בלקו"ה הל' ריבית ה' אות ל"ד ל"ח).

ידוע מה שאמר ר' בעל התניא (מאמרים קצרים) שאין שידוך נגמר רק ע"י שקר. דשדכן ר"ת שקר דובר כסף נוטל, והסוד הוא שכל שידוך הוא בין בחי' העיגולים שהם בחי' הכלה לבין בחי' היושר שהוא בחי' החתן, בין בחי' האמת ששורשה מהקו לבין בחי' השקר ששורשה בעיגולים. רק שמצד היושר שהוא בחי' ז"א ששורשו בספירת הבינה בסוד מה שכתוב (משלי ג') "כונן שמים (ז"א) בתבונה" (בינה) ישנם דרגות ויש בחי' מעלה ומטה, ולכן קשה לגמור השידוך שכן בני הזוג הם שני הפכים, ורק מצד העיגולים שהם בחי' סובב כל עלמין אשר הכל אחד ואין מעלה ומטה אפשר לעשות השידוך ולכן השדכן שהוא בחי'

ג.

פֶּת שִׁקְרִים אֵינָם מְקַבְּלִים פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

הצדיק של הדור הקודם (כדוגמת רשב"י הבעש"ט הק' וכו') שנמצא בעולם העליון ומאיר בכל דור. והצדיק התחתון הוא היו"ד התחתון שבאות אל"ף הוא שמגלה התורה באותו הדור (וכמוכח שהוא מקבל מהצדיק העליון ושניהם אחד ואכמ"ל). כי הצדיק העליון שהוא בחי' פני השכינה

הנה ידוע מה שאומר הזהר (ויצא קנ"ג ע"ב) דשכינתא בין תרין צדיקיא יתבא כמו שכתוב "צדיקים ירשו ארץ" (תהלים ל"ז) צדיקים תרי משמע היינו שיש בחי' צדיק עליון ובחי' צדיק תחתון (ע"ש בזהר ובלקו"מ י"ב) והצדיק העליון הוא בחי' היו"ד העליון מאות אל"ף והוא בחי'

בחי' משה הוא כבוד פה ולא יכול לגלות תורה רק דרך הצדיק התחתון

ולעיתים גם הצדיק התחתון נכלל בצדיק העליון באופן שנעשה כבוד פה היינו שנכלל באור הפשוט ולא יכול להמשיך התורה והוא בחי' יוסף שנמכר שנמצא בבור בבחי' עולם המחשבה (וכמו שמביא שם הזוהר שהצדיק העליון הוא יוסף) ואין לו פה.

כי ישנה קליפת יון שיש לה נוי וזן של שקר והיא חולקת על הצדיק שהוא החן והיופי והפאר האמיתי (עיי' לקו"מ ב' ס"ז) והם הכת שקרים שאינם מקבלים פני השכינה, כי הצדיק שהוא יו"ד העליון הוא בחי' פני השכינה הוא בחי' האותיות כ"ת כי האותיות כ"ת הם אותיות האחרונות של עולם המלבוש (שהם א"ל ב"ם ג"ן וכו' עד כ"ת – כמבואר כאן בחלק הקבלה בפירוש עולם המלבוש) ובמקום האותיות כ"ת נמצאת

האות יו"ד דשם ס"ג (יו"ד ה"י וא"י ה"י) שהיא מאירה בעולם ה"טהירו" (ע"ש) והצדיק הנ"ל הוא בחי' היו"ד דס"ג שצריך להאיר ולגלות האור של התורה לכל הדור והוא צריך לעבור דרך מעבר יב"ק שהוא יסוד דמלכות של הכתר ושם במעבר יבק הצדיק נלחם עם עשו ועשו לא מסכים שיקבלו פני השכינה. היינו שע"י שלא ישמעו התורה של הצדיק לא יקבלו פניו שהם חכמתו ושכלו (ועיי' לקו"מ קצ"ב) ואע"פ שיעקב נצח המלחמה הייתה אחיזה בנצח בגיד הנשה שהוא בחי' המלכות, אבל באמת ע"י כל ירידה של הצדיק מתקשר עם עוד נשמות ואח"כ שעולה חזרה מגלה בפליים לתושיה (וכמו שלקחו את הרב בעל התניא לתפיסה אזי זכה להתקשר לעוד נשמות וזכה ל"פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברכים היו עמדי" (תהלים נ"ה)) ומנצח הס"א בסוד נצחתי ואנצח בב"א.

ד.

שְׂרֵי לְהוֹ לְצַדִּיקָא לְסִגְוֵי בְּרַמְאוּתָא עִם רַמְאִי.

בחי' שכחה כלפי הט"ם שהם בחי' זכרון היא דבקות בבחי' עצם (כמו שאדם לא זוכר את הגוף שלו שזה הוא בעצמו וכלפי עצמו הוא בבחי' שכחה). ומקום השכחה הזה הוא בחי' הרמאות שהיא בחי' הצמצום ודוקא ע"י בחי' זו בחי' הרמאי הצדיק יכול לגלות את המאור. והשכחה לא מפריעה לו אלא אדרבה זוכה לדבקות בבחי' עצם כנ"ל וזהו ששרי להו לצדיקאי לסגווי ברמאותא עם רמאי. לצדיקאי דייקא שכן

הנה לאחר שעשה הקב"ה הצמצום, מתגלה בחינה שעצם האור מסתיר את האור היינו שבאור יש בחי' בלתי גבול שהיא הט"ם הגנוזות באא"ם ובחי' הגבול שהיא המלכות הגנוזה ומכח שנתגלה המאור שהוא הרדל"א (רישא דלא איתידיע) הסתיר את הט"ם וגרם לבחי' שכחה שכן בבחי' הבלתי גבול שם לא שייך שכחה ורק בבחי' הגבול שם נמצאת השכחה. יק שהוא בבחי' רדל"א שהיא

שאר העולם שעובדים השי"ת דרך האור
היינו דרך בחי' הזכרון יכולים ליפול
במקום השכחה ואילו הצדיק יכול לעבוד

השי"ת בכל מקום ואפילו במקום בחי'
השכחה הגמור שהוא בחי' הרמאות
כנ"ל.

ה.

בַּלְּמוֹסִיף גִּזְרֵעַ.

הנה מובא בזוה"ק (שמות רי"ד ע"ב) הסוד
של כל המוסיף גורע דבסמרא
דקדושה שני עשר ולא יתיר וכשמוסיפים
העיי"ן שהיא בחי' הרע עיי"ן נעשה עשתי
עשרה ואיהו בגריעו (ע"ש). וזהו שאם
האדם לא חושב על עצמו נכלל בבחי'
הי"ב שהם י"ב פרצופים דקדושה ואם
חושב על עצמו או על השני מוסיף את
בחי' העיי"ן שמסתכלת מחוצה לו וגורע
עד שנעשה בחי' רע עיי"ן ח"ו וזהו משום
שהוא מעלים את בחי' השני עשר שהוא
פרצוף העתיק (שהוא הפרצוף הי"ב) ואז לא
יכולה להתגלות בחי' יוסף בחי' בן פורת
יוסף בן פורת עלי עין (בראשית מ"ט)
ונעשה בחי' עשתי עשרה שהוא בחי'
הקליפות שהם בסוד הי"א. כי מה שהוא

חושב על עצמו ורואה את עצמו או אדם
אחר כנ"ל זהו משום שהוא בבחי' נקבה
בחי' מקבל והנה ספירת היסוד הוא ג"כ
בחי' נוק' מקבל השפע ומשפיעו ואם
רוצה רק בקבלה עיי' שהוסיף העיי"ן הנ"ל
נעשית בחי' ערלה על היסוד משא"כ אצל
הצדיק האמיתי שהוא מקבל רק על מנת
להשפיע.

וכל זה רק מעולם האצילות ולמטה אבל
בעולם המלבוש הק' שם גם בחי'
העשתי עשרה הוא קדושה ושם יכול ג"כ
לראות את עצמו או להסתכל על השני
כיון דשם הוא עולם הכתר האמיתי ושם
אין ערלה והאני שהוא רואה הוא בבחי'
אני ואין היינו שרואה השכינה והמרכבה
העליונה.

ו.

עַל יְדֵי שֶׁקֶר בָּאִים הַרְהוּרֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

הנה ידוע שהעולמות בנויים מעיגולים
ויושר והאמת היא בחינת היושר
שהוא אור א"ס ב"ה שמחיה כל העולמות.
והשקר הוא בחי' העיגולים בחי' המלכות
ועולמות בי"ע (בריאה עשיה יצירה) אשר
משם משתלשלת אחיזת השקר שהיא
בחי' הע"ז. ולכן אמור לעשות מבי"ע

מציאות שהיא העיגולים רק לעלות מבחי'
העיגולים בחי' בי"ע אל עולם האצילות
בחי' היושר ומי שמדבר שקר מחשיב את
עולמות הבי"ע ומי שמדבר רק אמת
מעלה את כל העולמות לאצילות. וזהו
שר' אלעזר הוא שאמר (סנהדרין צ"ב) כל
המחליף בדיבורו כאילו עובד ע"ז. שכן

אל-עזר הוא בחי' שם אל שכל יחוד ותיקון העולמות תלוי בו שהוא השם הראשון של עולם המלבוש (שם אל-בם) אשר שם אין אחיזת השקר כלל. ומה שמצאנו בחז"ל שהיו מדברים בלשון גוזמה (עיין ערובין ב' ע"ב, ערכין י"א, ביצה ד' ע"א, ב"מ ל"ח ע"א ועוד) הוא הענין שהיו מעלים עולמות בי"ע לקדושה בסוד גוזמה

דקדושה בסוד א"ק ששם בי"ע מלביש על פרסות רגלי א"ק ומגיעים לסוד הכתר והשחק והתענוג ומזה נעשה שמחה אמיתית. אבל לסתם אדם שאינו צדיק גמור זה אסור שכן יכולים לבוא ליד הרחור ע"ז כיון שעוסק עם עולמות בי"ע בחי' העיגולים אשר משם הכפירות והע"ז כנ"ל.

ו.

עַל יְדֵי אֲמֶת לֹא יָמוּת קֶדֶם זְמַנוּ הַקָּצוֹב.

יש מים כוזבים והם מים שיש להם הפסק ויש מים שאינם כוזבים היינו שאין להם הפסק. ואדם שמשלים הצל"ם שלו היינו כל העבודה שצריך לעשות בעולם הזה אזי גם כשנפטר לא נקרא שנפטר רק נכנס מחדר לחדר (עי' שיהות הר"ן קנו) ואין לו שום הפסק בעבודתו שכן האמת היא בחי' מים שאין להם

הפסק שהאמת היא כולה אחת ואין בה חלקים כמו שקר שנמשך מבחינת הפירוד והחילוק, ולכן אדם שחי בשקר ח"ו יש לו הפסק ומיתה לפני זמנו. ומי שמת בזמן אע"פ שדבוק באמת זה מחמת חטא אדם הראשון, והוא תיקן כל מה שצריך לתקן בעולם הזה אבל בעצם לא שייכת אצלו מיתה כלל.

ח.

מֵרוּחַ פִּי שֶׁל הַשֶּׁקֶר נֶעֱשֶׂה הַיָּצָר הָרָע, וּכְשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ אֵז לֹא יִהְיֶה שֶׁקֶר, וּבְשִׁבִּיל זֶה לֹא יִהְיֶה יָצָר הָרָע בְּעוֹלָם.

הנה זה פשוט שאם אין שקר אין שליטה ליצה"ר שכן במקום האחדות הפשוט אין לו מקום, כי כל אחיזתו מתחלת במקום השבירה והפירוד מהקב"ה. ומסביר ה"בית יעקב" מאישיבין שבשיהודי אוכל וחושב בשעת האכילה באמת מהקב"ה עד הסוף ולא נופל לשכחה, לא שייך שתהיה לו תאות אכילה כי התאווה משכה מאלוקות

ובמקום שהכל אלוקות לא שייך כלל תאוה. משום שכל כח התאוה הוא להפריד מהקב"ה ואם לא מפריד עצמו לא נותן מקום לתאוה להיכנס.

כי כל המציאות של העולם הזה נמשכת מהשבירה מבחי' הו"ק ומצד ההסתר והצמצום ואם אדם נדבק בהקב"ה עד הסוף אז אין על אכילתו שם תאוה כלל

שכן הוא דבק דרך אותו התענוג באלוקות, וההנאה היא הנאה של דבקות בהשיות, ואפילו אם חושב הכוונות ולא נדבק עד הסוף בבחי' יחידה ומסירות נפש עדיין יש בזה מקום לתאוה.

וזה הענין ששם הק' של כ"ד עיניים הוא שם ששייך מצד אחד לשבירה ומצד שני הוא השם של עולם המלבוש הגבוה (כמובא בספר "שערי גן עדן" ובספר "עמק המלך" ובספר "ויקהל משה") והוא גם טיפת הזווג שמכוונים בשמחת תורה (כמובא בספר "פרי עץ חיים" דרוש שמחת תורה). והפרוש הוא שהשבירה היא רק מצידנו אבל אם אנו מעלים את השבירה שהיא מקום הקנאה תאוה וכבוד ונדבקים רק בקב"ה במסירות נפש של דביקות למעלה מטעם ודעת אזי נוכל להעלות הביטורים בשעת האכילה והתענוג לדרגת הכתר שהיא בחינת א"ק בחינת משיח.

וישנם צדיקים שמגיעים עוד יותר גבוה לדרגת א"ס של אותו עולם שזוהי תכלית התיקון ואז יוצאים מהשכחה לגמרי ויכולים להגיע בשעת האכילה למדרגות יותר גבוהות אפילו מבזמן התפילה אשר שם אין אנו יכולים לברר ביטורים מהגשמיים ממשי.

והנה בלקו"מ (תורה מ"ט) כתב שהחלל של הבריאה הוא כביכול בלב של האדם ושם מתגלה ג"כ אור אין סוף (ע"ש). וכל מה שאנו מרגישים בעוה"ז הוא דרך ראיית שמיעת ריח ודיבור ויכולים להרגיש המצב שלאחר הצמצום

שהוא בחי' עשיה דעשיה, אמנם בפנימיות הלב יכולים להרגיש ג"כ המצב של לפני הצמצום, קודם הבריאה שהכל היה בבחי' אור אין סוף וזה ע"י שנתעלה בדבקותו עד דביקות של יו"ד אלפי שנין היינו שנזכר לדבקות של אלף השביעי שהוא בחי' עולם העקודים ואלף השמיני שהוא בחי' עולם החטם דא"ק ואח"כ לאלף התשיעי שהוא בחי' עולם האזן דא"ק ואלף העשירי שהוא בחי' השערות דא"ק, ואח"כ מגיעים לבחי' האור אין סוף. ואע"פ שכל המדרגות הללו הם רק לעתיד לבא מ"מ כבר גילו לנו הצדיקים (ע"י ב"לשם שבו ואחלמה" בסוף חלק ראשון של הכללים ומובא גם בכתבי בעל הסולם) שכל המדרגות של לעתיד יכולות להיות ג"כ היום אצל הצדיקים באיזה בחינה ולעתיד לבא יהיו בקביעות ויהיו נחלת הכלל).

והיות שבלב איש הישראלי מתגלה בחי' האור אין סוף כנ"ל שהוא המצב שלפני הצמצום והבריאה, לכן כשמדבר שקר ה"ו מחזק את המציאות של העולמות הנפרדים שלאחר הצמצום אשר משם אחיזת השקר והיצר הרע. וזהו שאמר הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זי"ע שאם אדם יקפיד על השקר לא יגיע לעולם לעבירות. וכל ענין הצמצום הוא לעשות מאחד שנים ולכן אדם שמקפיד על האמת מחזיר העולמות למצב האחדות ומחזיר הפועל אל הכח ומגלה אור האחדות בעולם. היינו שמציאות הצמצום והפירוד יוצר הרע והשקר הם דבר אחד והם מסלקים את בחי' משיח שהוא בחי'

האחדות הפשוט והאמת ובחי' אור אין סוף ית' שמו.

ולפי"ז לכאורה קשה מה שמצאנו בחז"ל שמותר לשנות בדבר השלום (יבמות סה:): והכוונה היא שישנם שתי בחי' בבריאה שהם עיגולים ויושר והיושר נמשך מבחי' האא"ס בחי' הזכר והעיגולים נמשכים מבחי' הצמצום בחי' הנקבה אשר משם אחיזת השקר כנ"ל, אמנם ישנם עיגולים עליונים שהם עיגולי

א"ק (אדם קדמון) שהם נצרכים לבריאה שהם בחי' כלי, וכדי שתהיה איזה מציאות של כלי נצרך כביכול השקר רק שכאן הוא בהיתר ולכן הכלי הוא קדוש. וזה סוד מה שכל שידוך וזיווג נגמר ע"י "שקר" (כמו שכתב ר' בעל התניא במאמרים קצרים) שכל שידוך הוא זיווג עיגולים ויושר וזה ג"כ נעשה ע"י בחי' השקר דקדושה שמתקן בחי' העיגולים כנ"ל ואכמ"ל (ועיין עוד בזה לעיל באות ב').

מ.

מי שהוא איש אמת, אזי הוא מכיר בַּאֲחֵר, אִם אַחֵר יוֹבֵר שֶׁקֶר אִם לֹא.

והצמצום עד שמציאות השקר נהיית חלק ממנו ולא מרגיש כלל ביתרון האור מן החשך ורק מי שחי במציאות של יחוד ואור מיד מרגיש החושך והעביות שנכנסת. ואם היו מקפידים על אמת עד הסוף לא היו מגיעים לעולם לחטא כמו איש האמת הזה שמדברים עמו שקר ומרגיש השקר מיד.

מי שהוא איש אמת נמצא תמיד במציאות של אור אלוקי ומיד שמדברים שקר מרגיש החשך והצמצום והעלם שכן השקר נמשך מבחי' הפירוד והריחוק מאחד והאמת היא סוד היחוד ומי שהוא איש אמת זוכה שכל מציאותו זה אור פשוט וחי במציאות של אור, שכן הוא מקושר רק באמת ומי שהוא שקרן חי במציאות הפירוד

י.

הַסִּימָן שֶׁל הַשֶּׁקֶר פְּשִׁלָּא יִסְבִּימוּ עָלָיו רַבִּים, וְהוּא מְשַׁלְשָׁה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹנְאָן.

ובבבשי רחמנא רק הצדיק הגדול המופלג במעלה יכול להשיג וכל העולם צריכים להתבטל אליו, אבל בחיצוניות התורה שמדברת מהתנהגות החיצונית של האדם אזי אחרי רבים להטות שכן

הכלל הוא שבחיצוניות התורה אנו הולכים "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג) ובפנימיות "אחרי מיעוט להטות" (כמוכא בשם הרב בעל הסולם זצוק"ל) והכוונה היא שבעניני הפנימיות

החיצוניות נמשכת מבחי' הריבוי ואפילו אם ראש הסנהדרין שהוא גדול הדור נחלק עם רוב הסנהדרין פוסקים הלכה כרבים ומיעוט הסנהדרין שכולל ראש הסנהדרין חייב לבטל עצמו לרוב וזה סוד יחיד ורבים הל' כרבים שהלכה היא בחי' הכלה בחי' ספירת המלכות אשר בה מתגלה בחי' הכלל והציבור, כיוון שהיא כלה כלולה לכן שם העיקר הם הרבים ולכן שם יחיד ורבים הלכה כרבים.

אמנם פנימיות התורה היא כנגד הז"א ששם מתגלה סוד היחוד ושם העיקר הוא שצריך לבטל דעת הרבים לדעת הצדיק שדבוק ביחוד ה', שם הלכה כיחיד. ומובא במאמרי בעל התניא (מאמרים קצרים) שלא כל תלמידי הבעש"ט התנהגו בחיצוניות התורה בדיוק כמו הבעש"ט כידוע שהבעש"ט לא אכל בסוכה בש"ע והרב המגיד כן אכל והבעש"ט היקל במליחה כהב"ח והיו תלמידים שהחמירו ועוד כיוצא בזה, היינו שכל אחד בנוגע להלכה צריך להתנהג כפי שלומד בעצמו בסוגיות הגמ' והפוס' אם ראוי לכך, ואם אינו ראוי לכך צריך לנהוג כגדולי הפוס' שהם בחי' דעת

הרבים. ובזמן שיש בי"ד ונפסק הלכה כרבים אסור ליחיד לפסוק כנגד הרבים ולומר שהוא בחי' ז"א בחי' היחיד שהוא יחידו של עולם שכן ההלכה היא בחי' הכלה בחי' המלכות ששם הלכה כרבים ולכן הקב"ה שהוא בחי' ז"א שונאו משום שרוצה להשתמש בבחי' ז"א בחי' קב"ה גם בהלכה שזה אסור שכן במידת ז"א מותר להשתמש רק בסוד הפנימיות, ובחיצוניות התורה שהיא בסוד המלכות הוא להיפך. ומובא בשם רביה"ק אדמו"ר מקאמארנע ש"קול המון כקול שדי", היינו שאם רוב ישראל מסכימים על דבר מסוים הוא מצד הקדושה ואם חולקים על דבר מסוים או על איזו הנהגה זה סימן על שקר וכל זה בהתנהגות החיצונית שהיא בחי' הרבים בחי' המלכות כנ"ל. לפיכך סימן על שקר כשלא יסכימו עליו רבים דייקא ואע"פ שמעיקר הדין לפי רוב הפוסקים אם אין בי"ד אין דין של אחרי רבים להטות, אם רואים שנטיה של רוב הפוסקים היא כמחלך אחד אזי יש ענין לפסוק כרבים אע"פ שאין זה מעיקר הדין של אחרי רבים להטות, שכן רוב הפוסקים לא יושבים ביחד (כמבואר בשדי חמד הנהגת הוראה).

